

Het uur der overwinning

Het Duizendjarig Nazirijk is ineengestort—Nederland is bevrijd—Gansch Europa is verlost van de meest duivelsche tyrannie aller tijden

Londen. Maandasmorgen 7 Mei.—Op het oogenblik dat wij dit schrijven, is het officiele einde van den oorlog in Europa nog niet afgekondigd. Feitelijk echter, is deze oorlog reeds zoo goed als ten einde. De Duitse legergroep B heeft gecapituleerd in Italië en West-Oostenrijk. Legergroep G capituleerde voor de Zesde Geallieerde legergroep. Duitse veldmaarschalken, generaals en admiraals hebben zich bij dozijnen overgegeven. En, wat voor ons vaderland het belangrijkste was: Vrijdagnmiddag 4 Mei capituleerden alle Duitse troepen in Noord-West-Europa, met inbegrip van Denemarken. De capitulatie van de Duitschers in Noorwegen is zoojuist bekend gemaakt. De *Vliegende Hollander* publiceert hieronder een volledig relaas van de capitulatie van de Duitschers voor veldmaarschalk Montgomery. Op de tweede pagina publiceren wij het verslag van de capitulatiebesprekingen met veldmaarschalk Blaskowitz, Duitsch bevelhebber in Nederland.

De onvoorwaardelijke overgave der Duitschers aan Veldmaarschalk Montgomery was een der meest dramatische gebeurtenissen van den oorlog. Montgomery behandelde de Duitschers koud en meedoogenloos. Hij toonde hun zijn geheime kaarten om te bewijzen, dat hun positie hopeloos was. Vrijdagnmiddag om 10 minuten over zes bewezen de Duitschers het begrepen te hebben. Nederland was weer vrij.

Een mislukte poging

Donderdagnmiddag had de eerste ontmoeting plaats tusschen Montgomery en de Duitse afgevaardigden in zijn hoofdkwartier, gevestigd in een tent op de Lüneburger Heide ten Zuiden van Hamburg. De Duitse delegatie bestond uit Admiraal von Friedeberg, opperbevelhebber van de Duitse vloot, opvolger van Doenitz, en Generaal Kienzl, vertegenwoordiger van Veldmaarschalk Busch. Beide waren begeleid door een staf-officier.

Toen zij arriveerden, kwam Monty zijn tent uit, beantwoordde hun militaire groot—geen nazi-groot—en vroeg hun alsof zij stofzuigers kwamen verkopen: "Wat wenscht U?" De Duitschers antwoordden: "Wij komen U namens Veldmaarschalk Blaskowitz vragen of U de overgave wilt aannemen van de drie Duitse legers die in Mecklenburg voor de Russen terugtrekken."

Montgomery wenscht deze legers niet. "Neen," zeide hij, "beslist niet. Deze Duitse legers vechten tegen de Russen. Als zij zich willen overgeven, moeten zij dat doen aan de Russen. De discussie hierover is gesloten." Dan vraagt Montgomery: "Bent U bereid de troepen op mijn linkerflank, tusschen Holland en Lübeck, met alle ondersteunende strijdkrachten, aan mij over te geven?" De Duitschers antwoordden "Neen." Zooals Montgomery later tegen een oorlogscorrespondent zei: "Tot zoover was het een zeer belangrijke discussie geweest! Maar toen begonnen de Duitschers te argumenteeren, hadden het over al die vluchtende burgers en stelden een ingewikkeld plan voor, waarbij de Britsche troepen langzaam zouden oprukken en hun eigen troepen langzaam zouden terugtrekken. "Neen," zegt Monty weer, "ik wensch niet te spreken over wat ik in de toekomst zal doen, maar bent U eigenlijk goed op de hoogte van de situatie aan het Westelijk front?" Hierop toont hij hun zijn geheime kaarten. Veiligheidsredenen gelden niet meer, de strijd is toch reeds beslist. De kaart werkt beslissend. De Duitse bevelhebbers staan daar verbaasd en verlagen door de geweldige vorderingen der Geallieerden in Oost en West.

Het is lunchtijd en de Duitschers worden weggestuurd om te eten. Zoo gauw hij eenige passen weg is, barst Admiraal van Friedeberg in tranen uit en blijft de heele lunch doorhullen.

Na de lunch roept Monty de Duitschers terug en stelt hun een ultimatum.

"U moet drie dingen goed begrijpen," zegt hij. "Ten eerste moet U mij alle strijdkrachten in Nederland, Noord-West-Duitschland en Denemarken onvoorwaardelijk overgeven. Ten tweede, als het eenmaal is gedaan, dan ben ik bereid met U te overleggen hoe deze overgave moet worden uitgevoerd, wat wij met Uw strijdkrachten zullen doen, en met de burgerbevolking. En mijn derde punt is, dat als U mijn eerste punt niet aanneemt, ik met den oorlog doorga, en dat met bijzonder groot genoegen doen zal." En even daarna: "Daarbij kunnen al Uw soldaten en burgers gedood worden."

De Duitschers antwoordden toen dat zij geen machtiging hadden hierover te beslissen. Er werd overeen gekomen dat twee van hen naar het Duitse hoofdkwartier terug zouden keeren voor verdere instructies, terwijl de andere twee in het Britsche hoofdkwartier zouden achterblijven.

Het beslissende uur

Het regent en het is guur, dien Vrijdagnmiddag. In Montgomery's tent staat een gewone houten tafel met een blauw kleed erop. Op de tafel twee microfoons en er tusschen in een inktpot.

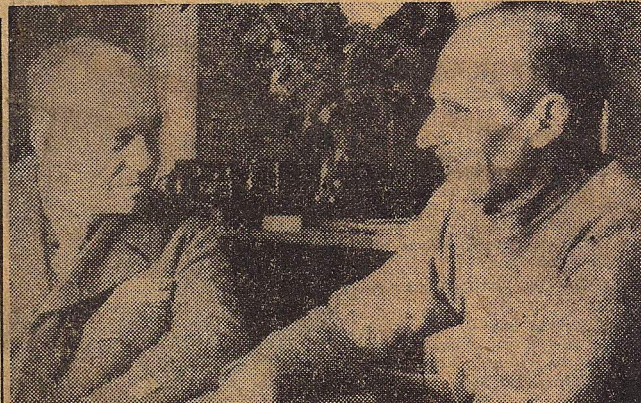
Montgomery was bezig toen de Duitschers terugkwamen, in gezelschap van nog een andere staf-officier, Kolonel Pollak. Zij hadden het antwoord bij zich. "Zeg hen, dat zij even wachten," zei Monty tegen den officier, die hem van hun aankomst

kwam vertellen. Twintig minuten fiet hij hen wachten, en ging rustig door met zijn werk, zonder op te kijken. Toen stapte hij naar de tent en begroette de Duitschers. In het voorbijgaan zei hij tegen de verzamelde oorlogscorrespondenten: "Heeren, dit is het oogenblik."

Von Friedeberg, Kienzl, en de anderen volgen hem. Von Friedeberg ziet er ontdaan uit. Kienzl is het type van den arroganten Duitschen officier, compleet met monocle.

Als het gezelschap de tent binnengaat, heeft Montgomery een stel papieren in zijn hand. Hij gaat zitten en strekt zijn hand uit ten teeken dat de Duitschers hetzelfde kunnen doen. Hij zet zijn bril op en zegt: "Ik zal U nu de voorwaarden van de overgave voorlezen." De Duitschers zitten als versteend, geen spoor van emotie op het gezicht. Plechtig, met even een lichte noot van triomf in zijn stem, leest Monty het document voor. Dit is het oogenblik waarvoor hij gevochten heeft sinds El Alamein, door Tunis, door Italië, door Frankrijk, België, Nederland en Duitschland. Eén voor een teekenen de vijf Duitschers. Zij zeggen geen woord. Dan neemt Veldmaarschalk Montgomery de vervelooze houten penhouder op, en zegt: "En nu zal ik teekenen voor de Geallieerden Opperbevelhebber Generaal Eisenhower."

De geheele plechtigheid heeft vijf minuten geduurd. Een miljoen Duitschers hebben zich onvoorwaardelijk overgegeven.

Generaal Eisenhower, en veldmaarschalk Montgomery. Eisenhower hield het team van briljante generaals, dienend onder hem, bijeen. Montgomery is, als bevelhebber van de 21st legergroep, bevrijder van ons vaderland.

Toespraak van Hare Majesteit de Koningin

Zaterdagavond 5 Mei, hield Hare Majesteit de Koningin de volgende toespraak voor "Herrijzend Nederland."

"Mannen en vrouwen in Nederland,

"Onze taal kent geen woorden voor hetgeen in ons aller hart omgaat in deze ure der bevrijding van geheel Nederland. Eindelijk zijn wij weer baas op eigen erf en in eigen haard. Verslagen is de vijand, van Oost tot West, van Zuid tot Noord; verdwenen het vuurpeloton, de gevangens en het martelkamp. Voorbij is de nameloze druk, de nimmer rust latende gedachte aan vervolging, welke vijf jaren lang U heeft beangst. Voorbij is de verschrikking van den hongersnood.

Warmen dank breng ik, mede namens U allen, aan onze bondgenooten en hun strijdkmacht voor onze bevrijding en voor onze redding uit den greep van den hongerdood. Hulde aan onze Binnenlandsche Strijdkrachten, die hun uiterste krachtsinspanning gaven en nog geven en voor wie geen offer te zwaar was, wanneer het gebracht moest worden voor de bevrijding van ons volk. Hulde ook aan hen, die buiten Nederland streden, hetzij te land, ter zee of in de lucht en vanzelf reken ik hierbij onze varende en strijdende scheepvaarders en visschers en de velen wier strijd en onthoring en lijdens nimmer bekend zullen worden, omdat er geen getuigen of overlevenden zijn, die ons hiervan konden berichten. Hulde aan allen, die waar ook en hoe ook, hetzij door het offer van hun leven te brengen, hetzij door zich dagelijks in het grootste gevaar te bezweven het mogelijk maakten om dezen dag van bevrijding thans te doen beleven.

"In zeer bijzondere mate gaan met U mijn gedachten uit naar allen, die dezen dag niet met ons mogen beleven en ik deel de smart der talloos velen die treuren om hen die heengingen. Niet minder leven wij allen mede met degenen, die nog in de onzekerheid verkeeren omtrent het lot van hen die hun lief zijn. Vervuld met diepen eerbied en bewondering breng ik U allen hulde voor Uw verzet, waarin Gij al die lange, hange jaren zoo schitterend hebt volhard, een verzet dat U heeft samengesmeed tot een eendrachtig, ondeelbaar volk, dat zich zijn roeping is bewust.

"Ons allen wacht een groote taak, waarmede wij, nu wij weer gelukkig verenigd en geheel onszelf zullen zijn, terstond een aanvang moeten maken. Onder den druk van den overveldiger hebben wij onszelf teruggevonden, is onze volkskracht opnieuw ontwaakt. Wij zullen hiervan het bewijs moeten leveren. Ons evenwichtig karakter, onze eeuwenoude beschaving en onze kracht zullen ongetwijfeld de daden weten te stellen waardoor wij de wereld zullen toonen, wat wij vermogen. Laten wij allen de handen thans ineenslaan, gedreven door onze innerlijke kracht, onze plicht verstaan en niet achterblijven op den weg waarop zij, die wij in zoo hooge eere houden, ons voorgingen, den weg die zij met hun martelbloed ons hebben gewezen.

"Rijksgenooten in Oost en West, ook voor U is Nederlands bevrijdingsdag een historische feestdag. Het is ons allen een groote voldoening te weten, hoe innig Gij met ons medeleeft. Meer dan ooit zijn wij in den geest verenigd met onze Rijksgenooten van Nederlandsch-Indië, die nog zoo bitter onder den zwaren druk van den vijand moeten lijdens. Moge ook voor hen, mede door onze krachtsinspanning spoedig het uur der bevrijding slaan. In de ontwikkeling van de krijgsverrichtingen in de laatste maanden mogen wij ongetwijfeld een gunstig voorkeken zien.

"Landgenooten, wij houden thans den blik gericht op de toekomst, waarin onder den zegen van den Allerhoogste, Nederland zal herrijzen en zijn hooge roeping in de wereld vervullen."

De laatste resten van het Derde Rijk, Zondagavond 6 Mei (Observer).

HET LOGBOEK

Nederland bevrijd—de nachtmerrie is voorbij.

Hoe eindeloos lang heeft het geduurd! Hoe begrijpelijk was het brandende ongeduld, jaar na jaar, en in het bijzonder in de afgelopen maanden, sinds in September de bevrijding vlakbij was, en den ganschen winter door onbereikbaar-ver.

Toen de nood het hoogst was, was de redding nabij.

En het zoo uiterst kwetsbare West-Nederland is gespaard gebleven voor het geweld van den oorlog dat, ware het ook daar over ons vaderland gekomen, onze groote steden zou hebben verwoest, meer landerijen onder water gezet.

In wijs inzicht hadden de Geallieerden besloten: in Duitschland moet de vijand verslagen worden. Zoo, en zoo alleen, ontstaat de kans op een bevrijding van West-Nederland die de burgerbevolking geen offers oplegt, zwaarder dan zij wellicht zelf kan vermoeden.

Die kans is werkelijkheid geworden.

Ons vaderland is vrij. Het is geschonden en gehavend—maar het zal, in jarenlangen noesten arbeid, herrijzen tot grooter glorie.

Wij moeten de offers waardig zijn, voor ons gebracht. Dan alleen vervullen wij de bede die het bloed der martelaren schreef op den bodem van het verdrukte vaderland:

Laat hier een volk herrijzen, wijzer, schooner.

Dan toen het neerdaald in het doodsgedebied,

Dat van Uw aarde opnieuw een vrij bewoner

Staat naar den komst van Uw voleinding ziet.

Laat ons dit land, zoolang de zon zal schijnen,

God, doe het ons ontvangen uit hun hand!

Laat ons nog wat zij wonnen met hun pijn

Herboren worden tot een vaderland!

Sic transit gloria mundi!—Nadat München door de Amerikanen was veroverd, trokken hun troepen langs den ingang van den Bürgerbräukeller waar, meer dan twintig jaar geleden, het kwaad zijn loop begon. Eens daverden de muren van Hitlers oratorische effecten. Nu weerkaatsen zij den tred van Amerikaansche legers.

Beneden: Het stoffelijk overschot van *das braune Haus*, het hoofdkwartier van de Deutsche Nazipartij. Een voltreffer heeft het grootendeels vernield, welsprekend antwoord op Goerings uitroep, dat nimmer een bom zou vallen op eenige Duitsche stad. Het kwaad is uitgebrand—en Duitschland ligt in puin. Het duizendjarig Rijk is te gronde gegaan. Wat duizend jaar zal duren, is de echo van zijn val.

BLASKOWITZ CAPITULEERT

De conferentie in Hotel "De Wereld" te Wageningen

Wageningen, 6 Mei.—Hier, in hotel "De Wereld", gaf veldmaarschalk Blaskowitz, Duitsch bevelhebber in Nederland, zich gisteren, Zaterdag, onvoorwaardelijk over, tezamen met 120.000 vijandelijke troepen. In zijn functie van bevelhebber der Nederlandsche strijdkrachten nam Prins Bernhard deel aan de besprekingen, welke voor het nageslacht op grammofoonplaat en filmband werden vastgelegd.

Zaterdagmorgen

Reeds Zaterdagmorgen was er een bespreking geweest tusschen generaal Foulkes, bevelhebber van het 1e Canadese corps, en luitenant-generaal Reichelt, chef van den staf van Blaskowitz. Tijdens deze eerste bespreking eischte generaal Foulkes dat Blaskowitz zich zelf zou presenteren. Hij vroeg tevens, waarom Rijkscommissaris Seyss-Inquart niet aanwezig was. Reichelt antwoordde, na enig aarzelen, dat Seyss-Inquart per motorpedoboot Nederland had verlaten, op zoek naar admiraal Doenitz. De Geallieerde autoriteiten maakten het aan Reichelt duidelijk dat alle Duitschers die nog zouden vuren op Nederlandsche burgers, welke uiting gaven aan hun gevoelens van vreugde, zouden worden beschouwd als oorlogsmisdadigers.

De tweede bijeenkomst

Des middags werd de tweede bijeenkomst gehouden. De Duitschers arriveerden in twee armoedige auto's die schril afstaken bij den prachtigen gestroomlijnden Buick van generaal Foulkes, en den grooten open Mercedes-Benz van Prins Bernhard, tot voor kort de auto van Seyss-Inquart, maar aan den Prins ten geschenke gegeven door leden der Nederlandsche Binnenlandsche Strijdkrachten.

De Duitschers zagen er onbewogen uit. Zij hadden een kolonel meegebracht als tolk, een onderofficier als secretaris.

Toen de Duitschers verlof hadden gekregen om te gaan zitten, las generaal Foulkes één voor één de bepalingen van overgave voor, voorafgegaan door de algemeene Duitsche capitulatie-overeenkomst, ondertekend door veldmaarschalk Montgomery.

Generaal Foulkes gaf den bevelhebber van het 25ste Duitsche Leger allereerst opdracht, er voor te zorgen dat zijn troepen bleven waar zij waren en zich gedisciplineerd zouden gedragen. Allerlei militaire informatie moest vóór Zondagmiddag 4 uur in het bezit zijn van den Britschen bevelhebber. Geen Duitsch materiaal mocht worden vernietigd of weggevoerd. De bewakingsmanschappen van Duitsche concentratiekampen, moesten op last van Blaskowitz gearresteerd worden. Alle mijnen en explosieve ladingen moesten door de Duitschers onschadelijk worden gemaakt. De 49ste Britsche Divisie zou op Zondag het Zuidelijk gedeelte van de Vesting Holland binnentrekken, de 1e Canadese Divisie op Maandag het Noordelijk gedeelte.

De afvoer uit Nederland

Voor het oogenblik mochten de Duitsche troepen hun kleine wapenen behouden. Zij zouden dan naar gebieden van concentratie worden gebracht, alwaar zij geheel zouden worden ontwapend, om dan, via den Afsluitdijk, te worden getransporteerd naar krijgsgevangenenkampen in het door de Britten bezette gedeelte van Duitschland.

Prins Bernhard, sprekend in het Engelsch, eischte dat Blaskowitz de mannen van de Nederlandsche Binnenlandsche Strijdkrachten zou erkennen als geregelde troepen. Dit geschiedde, op voorwaarde dat deze Strijdkrachten zich gedisciplineerd zouden gedragen hetgeen door hun bevelhebber werd toegezegd.

Aan het oorspronkelijk protocol moesten enkele nieuwe bepalingen worden toegevoegd. Ondertekening kon Zaterdagmiddag niet plaats vinden, doordat in gansch Wageningen geen typemachine was te vinden. Blaskowitz moest zich daarom op Zondag opnieuw presenteren, hetgeen geschiedde, en toen werden onder het officiele document de handteekeningen geplaatst die de bezegeling inhielden van Nederlands bevrijding.

Van Overal

- Tusschen Nederland en de Verenigde Staten is op 30 April een leen- en pachtovereenkomst getekend, waarbij Nederland van de V.S. goederen en diensten zal ontvangen tot een totaal bedrag van 242 miljoen dollar. Nederland zal betalen in goederen, of eventueel in geld.

- Het Belgische Pasteur-instituut bereidt op het oogenblik sera en vaccines voor Nederland. Reeds 6000 doses zijn geleverd voor de bestrijding van typhus en diphteritis. 40.000 doses zijn op het oogenblik beschikbaar.

- In Aken zullen binnenkort de eerste Duitsche scholen geopend worden onder toezicht der Geallieerde militaire autoriteiten. De leerboeken zijn met groote zorgvuldigheid gekozen uit boeken, die in Duitschland gebruikt werden vóór de machtsovername door de nazis.

- De slag om Berlijn heeft den Duitschers ongeveer 250.000 man gekost aan doden en krijgsgevangenen.

- Churchill heeft in het Lagerhuis medegedeeld dat de Geallieerde legers in Italië in den zomer van 1944 en de eerste maanden van 1945 een zeer groot aantal troepen hadden afgestaan voor het Westelijk front. Dit verhinderde Veldmaarschalk Alexander niet een schitterende overwinning te behalen.

- Onder het opperbevel van Veldmaarschalk Alexander vochten in Italië Engelsen, Amerikanen, Nieuw-Zeelanders, Zuid-Afrikanen, Polen, Brazilianen, een Joodsche Brigade, Japanners van Amerikaansche nationaliteit en formaties "Vrijc Italianen."

- De val van Berlijn heeft in Moskou het grootste enthousiasme van den oorlog ontketend. Grote menigten vulden de straten, record-salvos werden afgevuurd ter eere van de Russische legers; een prachtig vuurwerk werd afgestoken.

- In Mecklenburg vernietigden op 2 Mei Britsche jagers en jagerbommenwerpers in enkele uren 900 Duitsche voertuigen, die trachtten tusschen de opdringende Engelse en Russische legers naar Denemarken te ontsnappen.

Herrijzend Nederland zendt, elken middag om 3 uur, een lijst uit van namen en voormalige adressen van bevrijde politieke gevangenen uit Duitsche concentratiekampen. Uit Belsen en Buchenwald zijn onze landgenooten al naar het vaderland gerepatrieerd. De 500 Nederlanders die in Dachau zijn aangevonden, komen zoo spoedig mogelijk.